

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

Debrecen — egyetemi város.

Kálvinista Róma és magyar Athén.

Bocskay egyeteme.

— Irta: **Gáspár Imre.** —

— okt. 9.

Debrecen szab. kir. városa néhány tekintélyes, lelkes polgára indítványt nyújt be a városi közgyűléshez, abban a debreceni egyetem, jelenleg tetsz halált alvó ügyének felújítását, az eszme megvalósítását célozza.

Ez lenne az *első* magyar protestáns egyetem, Magyarországnak pedig *harmadik* egyeteme. Mindkét szempont megcáfolhatlan érv mellett, hogy ama kiváló polgárok, egy Szabó Kálmán, Kardos László, Váczy János, Recichmann Armin és Kertész János indítványa ne legyen a pusztában (mondjuk Hortobágy pusztájában) elhangzó szózat, hanem jelentse az ige testté válásának újabb komoly lépését.

Már az indítványt aláíró férfiak névsora is amellett bizonyít, hogy a debreceni egyetem felállításának horderejét a város vezető férfiai osztály és felekezeti különbség nélkül átérték. A névsorban szerepel a város egyik nagyteknélyű országgyűlési képviselője, ott a helybeli kereskedelem egyik kiváló tényezője, továbbá a róm. kath. egyház egyik vezérférfia, a kulturális érdekek iránt nagy fogékonyságot tanúsító zsidóság egyik tekintélyes képviselője, ugyancsak a debreceni polgárság és egyúttal a debreceni függetlenségi párt egyik általánosan tisztelt vezére. Meg vagyunk róla győződve, hogy a felvetett eszme épp így számít hat Wessprémy Zoltán, a népszerű főispán pártfogására és odaadó buzgalommal fogják az ügyet támogatni a város oly kiválóságai, kiknek csatlakozása mindig szívós és kitartó törekvést, akadályt nem ismerő munkásságot és áldozatkészséget jelent, aminők a többi közt p. o. Komlóssy Arthur és Márk Endre.

„In magnis et voluisse sat est“ — nagy dolgokra már törekedni is elég, mondja egy optimista deák mondás. Valóban keveset ér azonban a legtisztább jóakarát is, amikor arról van szó, hogy ezt az akaratot kellő pénzáldozatokkal segítsük előre.

Mert jóakarásban volt már bőséges része a harmadik egyetem ügyének. Jó tiz esztendeje vetettük fel az eszmét

a debreceni sajtóban, lelkes és áldozatkész polgárok nagy serege karolta azt fel, úgy látszott, hogy a magyar nemzet fennállása második évezredének első éveit ilyen „érenél halhatatlanabb“ emlékek teremtésével fogjuk emlékezetessé tenni.

Tudjuk azóta mi történt. Éppen oly oldalról jelentkeztek a kerékkötők, amely oldalról azt legkevésbé vártuk volna. Ezenkívül közbejött a híres debreceni közöny, amely már oly sok nemes és nagyszabású eszmének ásta meg a sírját.

Utalunk újfent a szóbanforgó indítvány aláíróinak tiszteletreméltó sorára és lehetetlen abból kinem olvasnunk azoknak neveit is, akiknek első sorban kellene az eszméért küzdeniük homloksorában harcolniuk.

Nincsenek ugyanis a névsorban az ev. ref. egyházkerület, az egyház és a főiskola vezetőkörének képviselői. De hiszen éppen ezen oldalról találkoztunk mindeddig azzal a kislelkűséggel, szűk körben mozgó aggodalommal, amely szinte ellenséges szemmel kísért minden a harmadik egyetem megvalósítására irányuló mozgalmat.

Ez protestáns egyetem lesz, ha megvalósul. Valjon a protestáns vezérférfiai akkor is, ha a felélénkült buzgalom (az első gyűjtés szép eredményének alapján) oly mértékben indul meg másodsor, hogy a megvalósulás — az állam, a város, a hazai protestáns és egyesek áldozatkészségét kellő mértékben megnyerve — legalább is valószínűnek látszik? Akkor is struc politikát csinálnak ők, a leghivatottabbak, mikor már „ordít a kapu és kiált a város?“

Nem hisszük ezt. A magot elvetettük, most már közös és osztatlan erővel ápoljuk, miglen terebélyes sudárrá neveljük, hogy árnyékában pihenhesse nek meg és gyümölcseit élvezhessék az utódok. A jövő előmenetelére és a jelen emlékezetének dicsőségére.

Debrecen polgárai! Arról van szó, hogy e város a magyar nemzeti műveltségnek új erős várat emeljen. A kivitel módzataival, a részletekkel még foglalkozunk, most csupán arra mutatunk rá, hogy ha e város nemes polgársága vállvetett igyekezettel lát hozzá az eszme megvalósításához, akkor nagy szolgálatot tesz, nagy érdemet szerez a haza és az egyház irányában. A szellemi és erkölcsi hasznon kívül, mérhetlen anyagi hasznót is hajtana a városnak a harmadik egyetem, mert általa újabb és mindennél hatalmasabb

szempontból válnék központjává Magyarország egy nevezetes részének.

Legyen Debrecen egyetemi város, mint a hogy Németország számos városa tartja legmagasztosabb címének ezt az egyet.

„Kálvinista Róma“ volt a nevünk eddig, nevezzenek ezentúl „magyar Athén“ nek is.

Van már Ferencz József-egyetem, mért ne emelkedhetnék fel Debrecenben „Bocskay egyeteme“, hogy már az elnevezés jelölje meg azt a magas szellemet, melynek lobogó tüzhelyévé tennők a debreceni protestáns egyetemet.

Mennyivel nagyobb, mennyivel hazafiasabb, dusabb, vagy a művelődés terén mennyivel hosszabb és hevesebb multu városok a különben tiszteletreméltó Pozsony, Kassa és Szeged, a melyek áldozatkészséget sem tanúsíthatnak és tanúsítanak az eszme megvalósítására oly mértékben, mint tette már és teheti ezuttal is a minden tekintetben kiváló, ősi Debrecen? Pedig azok előtérbe nyomulnak, kérnek és követelnek. Csak mi hallgatunk, mi nem mozdulunk és lemerülünk a hagyományos közöny hullámaiba.

Köszönet ama lelkes egyéneknek, kik az eszmét újfent felrázták dermedt tetszhalálából. Debrecen közgyűlése bizonyára impozáns módon fogja az indítvány elfogadásával kitüntetni azt a valóságot, hogy e város polgársága a harmadik, a protestáns egyetem létrehozását *jogának és kötelességének* tekinti!

POLLHEGYEN.

— október 9.

(**Összeül a t. Ház.**) Összeül holnap a t. ház és — a mint a miniszterek munkaprogramjából kitűnik — ismét *dolgozni fog*. Máskülönben bizony ráolvassuk a t. Honatyákra azt a régi mondást, hogy: „*pihenés után édes a nyugalom.*“

(**Késő kinevezések**) 1. Képviselő: Hallottad, hogy Kubik Bélát Bécsben nem akarják főispánná kinevezni? Azt rójják fel neki, hogy vitarendező volt az obstrukció alatt.

2. Képviselő: Ebben is a régi bécsi rövideszűség nyilatkozik meg! Hiszen éppen azért kellene főispánná kinevezniök Kubikot, hogy ne rendezhessen több vitát — ha megint obstrukció lesz!

(**Péksztrájk.**) Örömmel üdvözljük a budapesti pékek sztrájkját! A segédek addig sztrájkolnak, a mesterek addig emelik a ka-

nyér árát, míg a magyar háziasszonyok újból ráfanyalodnak — a kenyérsütés házi erényére!

(A jó példa fog.) Hijába, csak jó gyermekek vagyunk mi debreceniek! Csak az imént olvastuk, hogy Budapesten nagy mozgalom indult meg a protekció ellen. Bárczy István, a mostani polgármester tiltakozott a városatyák protekció-kunyorálásai és látogatásai ellen. A jó példa fogott rajtunk, sőt többet mondok, nálunk a városatyák intézkedtek a protegáló és informáló látogatások ellen! Ez idő szerint ugyanis a következő feliratokkal ellátott táblák találhatók a városatyák ajtaján.

Egyházi és városi ügyekb. a felvilágosítást nem fogadok el és ígéretet nem adok.

És „nem is cikkezem” — írhatná még oda néhány a kilineselést egyaránt nem kedvelő városatyá. Merthogy ama táblácska kifüggesztésében nagy része volt a Schukert és Ganz-cégek versenygyaloglásának, annyi bizonyos.

Politikai hírek.

— **Miniszterek Bécsben.** Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, aki tegnap este ideérkezett, ma, miután a délelőtti folyamán több politikai természetű látogatást tett, 11 órakor külön kihallgatáson jelent meg 6 Felségénél.

Andrássy Gyula gróf belügyminisztert, aki ma reggel érkezett Bécsbe, délután egy órakor fogadja 6 Felsége.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, okt. 9.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a kormány már a jövő évi költségvetés keretében meg akarja nagy munka programjának egy részét valósítani, hogy egyebet a beruházásoknál és a tisztviselői fizetések

rendezésénél ne is említsünk — elsőrendű szükségesség e tervek mellett, hogy a Ház a költségvetési vitát lehetőleg rövid határidőn belül intézze el, nehogy indemnitás kérése váljék szükségessé. Mert igaz ugyan, hogy az indemnitati kezelhetőség teszi ugyan a kormány számára az állami jövedelmeket, de azok hová fordítását és felhasználhatóságát maga az indemnitási törvény korlátozza, amennyiben előírja, hogy a jövedelmek indemnitás alapján csak az előző évi költségvetés keretein belül használhatók fel. Ez a rendelkezés pedig egyszerűen lehetetlenné tenné a kormánynak csaknem összes terveit. A jövő évi költségvetés ugyanis olyan nagy és lényegbe menő változásokat fog az eddigi költségvetésekkel szemben föltüntetni, hogy annak előírnyozott tételeit még csak beállítani sem lehet időleges felhatalmazás keretében.

Ez az oka annak, hogy Wekerle pénzügyminiszter már most informálni kívánja a pártokat minden kiegyezésről s értesüléseink szerint már napok óta megbeszéléseket is folytat a szövetséges pártok vezérférfiival e tárgyban. Ugy tudjuk, hogy a miniszterelnök óhajta, amelynek indoka tisztán a nagy célok előmozdításában van, a pártok részéről a legteljesebb méltánylásban részesül s így előre látható, hogy a költségvetési vita, amíg a lehető legkorlátlanabb szólásszabadság elvön fog lefolyni, nagyon tárgyilagos lesz és semmiesetre sem fog elhúzódni. Wekerle különben a politikusok teljes megnyugtatóására, mérvadó helyeken azt is kijelentette e napok során, hogy pénzügyi expozéja olyan átfogó informatív karakterű lesz, amely minden részleges felvilágosítást is meg fog adni.

Hosszu költségvetési vitára tehát nincsen kilátás. Ellenben szaporodást mutat a kormány javaslatainak száma amennyiben, értesüléseink szerint a Rákóczy-törvény korrigálásával a kormány nem várja be Zichy János gróf indítványát, hanem maga szándékozik a Ház elé e tárgyban javaslattal lépni. Illetékes helyen ugyanis úgy vélekednek, hogy Rákóczy szellemének kiengeszte-

lése csak úgy lehet teljes, ha a jóvátétel eszméje magától a kormánytól indul ki.

Ezt a nézetet pedig bizonyára az egész nemzet is osztja...

(Rakovszky Goluchovszky ellen.)

Rakovszky István, a képviselőház al-elnöke és a néppárt valóságos vezére barátaival újabb heves ostromra készül Goluchovszky külügyminiszter ellen. Tegnap néhány lap azt jelentette, hogy Rakovszky képviselőházi alelnöki állásáról le akar mondani, minthogy a néppárt a koalícióban nem jól érzi magát. Ezzel szemben a valóság az, hogy Rakovszky azért akar megválni az alelnöki állásától, hogy szabad kezet nyerjen a Goluchovszky elleni támadásában. Megerősítik ezt a feltevést Rakovszkynek a saját nyilatkozatai, melyeket a „Zeit” tudósítója előtt tett:

„A lapoknak terveimre és szándékaimra vonatkozó híreit — mondá Rakovszky — se cáfolni, se megerősíteni nem akarom. Hogy képviselőházi alelnöki állásomról lemondok e, azt még nem tudom, de azt biztosan tudom, hogy mihelyt ez az állás politikai tevékenységemben akadályozni fog, egy pillanatig se maradok a Ház alelnöke. Különösen áll ez a külpolitikai kérdésekben. Én már a legutóbbi delegációban indítványt tettem, hogy a magyar delegáció szavazzon bizalmatlanságot Goluchovszkynek. Azokhoz az okokhoz melyek ezt a bizalmatlanságot indokolják, azóta több súlyos ok sorakozott, és kétségtelen, hogy a legközelebbi delegációban a külügyminiszternek nagy többséggel fognak bizalmatlanságot szavazni.”

Éjjel érkezett távirataink itt következők:

(Andrássy kihallgatása.)

Bécsből jelentik: Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kihallgatása d. u. 1 órától 3 óráig tartott. A belügyminiszter folyóügyekről tett előterjesztést s több javaslatot terjesztett 6 Felsége elé. A király egytől-egyig jóváhagyta az előterjesztéseket.

(Wekerle tanácskozásai.)

Bécsből távirják: Wekerle miniszterelnök ma délután rendkívül fontos tanács-

Csak telik a nappal.

Csak telik a nappal

Száz kiesinyes gonddal, ezer gondolattal,

De éjjel, ha jönnek nagy, fekete árnyak
És rém borulnak nagy fekete szárnyak —

Feliettem suhognak,
Éjszótét leplükön csak anyai rést hagynak,
Hogy szomorú jövőm ridegen bebámult,

Félek az élettől, félek a haláltól,
Örök éjszakától.

— tt.

RÓMAI LEVÉL.

(Saját tudósítónktól.)

Róma, 1906. Október 4.

„Minden út Rómába vezet!” mondották hajdan és még ma is van benne valami igazság, csak hogy csupán abban a formában, hogy életében egyszer mindenki, ha alkalom kínálkozik, elvándorol Rómába és az örök város ezer éves emlékei előtt meghajítja fejét és elmereng a világhódító Róma dűledező romjain. Végig olvashatja itt egy régi leltárt világ több ezer éves történetét: ott van az a kövekre róva; összetörve, megcsontitva ugyan a barbár kezektől, de azért a Capitol muzeumban álló s Romulus és Remus szoptató farkas szobrától kezdve olvashatja a kőbe rótt betűket a

Forum Romanumon, a Colisseumban, majd a császárok korában Titus, Caracalathermaiban, a kereszténység történetét pedig a katakombák mély, tekervényes, sötét duoban és a későbbi hatalmassá lett kereszténység története pedig ott van a hatalmas méretű, a sok ezer millió kincset érő fényes, ragyogó templomokban elmondva. Mindenütt olvashat, tanulhat itt az ember, csak látó szemekre van itt szükség, mert a história magistra vitae!

És maga az út sem olyan fárasztó és unalmas az örök városig, a mitől oktanuln sokan visszariadnak! A természet gondoskodott e tekintetben rólunk, mert fenséges panorámákat helyezett a robogó vonat útja mellé, hogy csupa gyönyör legyen az utazása. Mindjárt hazánkban a Dráván túl a Karszthegeység az, a mi lebilincseli az utazó figyelmét, mert tény az, hogy a ki még nem látott karsztszerű vidéket, annak alig-alig van fogalma a hegyek ama kopár, sivár világáról, a hol a hegylakók sziklagáttakkal kénytelenek védelmezni a völgyekből feihordott humust a tavasszal a völgybe lerohanó víztömegek ellen. S különösen érdekessé teszi a Karszts vasutivonalát az a körülmény, hogy a pálya 817 métert emelkedik Lio állomásig, a honnan egyszerre a magasságból, a tenger fenséges panorámája tárul szemünk elé. De feledhetetlen kedves emléket hagy az ember lelkében a tengeri utazás is, a mely annál megragadóbb, ha éjjel szép holdvilágos időben történik az átkelés. Lyeenkor a tengernél nincs fenségesebb látvány, a mikor a holdáugárban fürdő tenger úgy tetszik, mintha ezüsttel folyó hullámokat görgöztetne

a végtelenség felé. Majd megjön a hajnal! A nap mintegy fölfordított arany esőnek lebeg egy ideig a láthatár hullám peremén, majd Aurora piros szárnyain fölemelkedik hullámtónusáról ez biborpalástját ráteríti a tenger hullámzó kebelére, majd az Abbruzzók sötét hegykupjaira is, mert a hajnalal hajók már Auconába ér. Ettől a félkörben épült régi városkától, — a hol először lépünk olasz partra, — utunk majd az Abbruzzók komor, égbenyúló kopasz sziklafalai, majd szőlővel beültetett, kerteszerűleg művel, hullámos domb vidéken vezet keresztül, olyan változatossággal, hogy szinte meglepődik az ember, mikor a condottiere Romát kiált.

Amint az ember az örökvárosba lép, mindjárt valami kellemes csalódásfélét érez, mert tanulmányai és a történet nyomán valami csendes halott várost képzelt el magának. Pedig itt az élet zuga, forrva pezseg a hatalmas paloták szűk utcáiban között. A modern Róma mindenütt eléje tolakodik a régi Róma romjainak, először saját ifju bajait mutogatja, fitogtatja és csak azután, midőn lelkének mélyébe hatolunk, láthatjuk meg kincseit, a múltak drága emlékeit. Egnemután, szigorúan megállapított sorrend szerint nézzük meg aztán nevezetességeit, az idő, a kor rangja szerint, mert itt nem az a drága, a mi új, fényes, ragyogó, hanem a mi rom, töredék és a mi a múltak fekete köntösbe burkolódzott. És a kincseket csak akkor tudja méltányolni az

kozásokat folytatott Goluchowszky közös külügyminiszterrel, ugyszintén Beck osztrák külügyminiszterrel.

Wekerle ma este visszautazott Budapestre, Andrássy Bécsben maradt.

(A holnapi ülés.)

A képviselőház holnap tartandó, a szünet után való első ülésén Nagy György interpellációt intéz a honvédelmi miniszterhez az iránt, hogy az okt. 6-iki aradi emlékünnepre mért nem vezényelték ki a katonaságot?

(A jövő évi költségvetés.)

Budapestről távirják: A képviselőház pénteki ülésén terjeszti be Wekerle miniszterelnök a jövő évi költségvetést. Ez alkalommal beható expozé.

(A póttartalékos kártalanítása.)

Budapestről jelentik: A honvédelmi miniszter ma leiratot intézett az összes köztörvényhatóságokhoz, melynek tárgya *tényleges szolgálatot teljesített tartalékosok kártalanítása*. A kártalanítási összeg naponta 1 K. 60 fillér. Az összeget november elsején folyósítják.

Az Osztrák-magyar Bank jubileuma.

— Vendégek Debrecenben. —

A mai ünnepek.

— Saját tudósítónktól. —

— október 9.

Fényes keretek között ünnepelte az Osztrák-magyar Bank debreceni fiókja fennállásának félszázados évfordulóját. Az ünnepély fényét emelte, hogy ebből az alkalomból kifolyólag vendégeül láthatta a bank Pranger József vezértitkárát és Elischer Viktort, a magyarországi intézetek főfelügyelőjét.

A jubileumi ünnepek minden mozzanata bensőséges és szeretetteljes volt. Részt vett abban Debrecennek valamennyi számottevő testülete, de

ember, amikor az ós Capotolium, a mai Campidoglio, lejtőről leereszkedve, belép a régi római Forumra, ahol a köztársaság legnagyobb emberei, az ókori, római világ legnagyobb hatalmas tényezői éltek, virágoztak. A Julia Basilica romjai áthaladva, a rostrumok (szószék) romjai közt állunk meg, ahol bátor tribunus plebisek védték a nép jogát, ahol Cicero a legszebb latinsággal a legélesebb logikával kigondolt beszédeit tartotta a haza ellenségei ellen! Majd ettől jobbra Septimius Severus hatalmas méretű, gyönyörű reliefekkel ellátott diadalívénél szemünk elé, mely a Constantinus Basilicájával, Julius Caesar templomával, Titus Constantinus diadalívével, a mind a multak nagyságáról, fényéről dicsőségéről beszélő hatalmas tanuságok. De a legjobban meglepi és óriási méreteivel szinte megdöbbenti az embert a háttérben emelkedő Coliseum (Flavius Vespasianus amphitheatrum), melynek hatalmas árkádjai alatt a nyomasztó — szinte ijesztő csendben az ember lelke előtti fölgyvnl az ijesztő mult sötét arnyaival: a gladiatorok fegyversínek osztagása, majd halálhőrgése, a vad állatok szörnyű üvöltése, a martyrok jaja, erre a nép diadalordítása a mint féktelen szelleme e szavakban tör ki „Panem et Circenses!” (Kenyeret és circust.)

Földessy József.

különösen pénzüzetek, valamint a vidék is nagyszámu képviselői által.

Mindezek a körülmények méltó tanubizonyosságai annak a közbecsülésnek, amely a bank vezetőségét és tisztviselői karát teljes ötven éven keresztül övezte és kísérte annak áldásdus működését.

A debreceni fiók mindenkor fontos és főleg hazafias szerepet játszott Debrecen és Hajdúvármegye közgazdasági, pénzügyi életében, ami által egyszerűsmind elérte azt, hogy annak az előítéletnek, amelyet némely vidéken a bank iránt tanusitanak, vagy tanusítottak, — itt nálunk még nyoma sem volt, nincs és nem is lesz.

Mindig oly kezekben volt a bank vezérsege, kik feladatuk magaslatán állva, nem az ellentétek, hanem a teljes harmóniát keresték a város társadalmával. Hogy ezt minden irányban siker koronázta, mutatja a mai jubileumi ünnepség, melyen részt vett a város elit-világa, társadalmának színejava.

A mai napról tudósítónk a következőkben számol be:

Az egész délelőt a hivatal ünnepe foglalta le. Számos üdvözlések érkeztek táviratilag is. Megjelennek később a debreceni pénzüzetek képviselői, kik mindnyájan meleg szavakban mondtak üdvözlőket a bank fennállásának ötven éves jubileumára, kellőképpen méltatván a bank tisztviselőinek, de különösen Kernhoffer József bankfőnöknek a város és megye közgazdasági életében maradandó nyomokat hagyó, áldásdus működésüket.

Ott voltak a délelött folyamán mindvégig Rohenci Pranger József és Micher Viktor is.

Az illusztris vendégek a délelődre még ott maradtak Kernhoffer Józsefnél, majd délután megtekintették a város nagyobb gyárvállalatait és iparműhelyeit, első helyen az István gőzmalom és a láttottak felett mindenütt annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy Debrecen ipars, kereskedelme örvendetes módon óriási arányokban fejlődik.

Az ünnepek fénypontja azonban a Bika disztermében lezajlott estebéd volt. Az óriási természet teljesen megtöltötték a jelen voltak. Összesen száznyolevan teríték várta a meghívottakat, kik a pazar menut pompás jókedélyben és hangulatban költötték el.

A Bank központját Rohenci Pranger József és Elischer Viktor, a magyarországi intézetek főfelügyelője képviselte. Városunk notabilitásai közül ott láttuk Wessprémy Zoltán főispánt, Kovács József polgármestert, Rásó Gyulát, Csóka Sámuel stb. A királyi ítélőtábla részéről dr. Gulyás Béla, a törvényszéktől Szücs Miklós elnök, Tóth Aurél bíró. Ott voltak még városunk előkelőségei és kereskedelmi életünk kiválóságai, mint Zádor Lajos, Bákés Lajos, Lestyán Adorján, Szilágyi Imre, Frigyes Jenő, Molnár Antal, Lőkövits Márton, Csanak József, Koncz Lajos, Nagy Ferenc, dr. Tüdős János, Fábian Lajos, Áron Jenő, ifj. Tóth István, Stern József stb. stb., a debreceni pénzüzetek, valamint teljes számban a jubiláló bank tisztviselő kara, élükön Kernhoffer József főnökkel, Wilhelms Józseffel. A vidék intézetei is nagyszámban képviseltetik magukat. Tudósítónknak a következők neveit sikerült feljegyeznie. Diener Gyula bankigazgató (Miskolc),

Nowes Gyula főnök (Nagyvárad), Jaitnek István (Szolnok), Riedl Károly (Szatmár), Andor Gyula igazgató (Nyir Bátor), Somogyi Gyula közjegyző (Nyiregyháza), Puky Gyula igazgató (Beregszász), Klein Dávid (Beregszász), Katz István, Balogh Dávid (Nyiregyháza) stb. stb.

Ragyogó felköszöntésekben sem volt hiány, melyekből határozottan rájegyecsedik az, hogy az Osztrák-Magyar Bank speciál Debrecenben minden tekintetben, minden időben, a sokban változott gazdasági viszonyok között is megfelelt hivatásának.

Az első felköszöntőt a negyedik fogásnál Pranger vezértitkár mondotta. Elsősorban is hálás köszönetet mond a Debreceni ipar- és kereskedelmi köreinek, hogy áldásdus működésében a bankot mindenkoron támogatták. Üdvözli Debrecen és a bankfiók összegyűlt vendégeit, a bank vezetőséget, tisztviselő karát, az Isten áldását kérve a további működésükre.

Percekig tartó taps és éljen vihar kísérte szavait majd falállott: szólásra Szabó Kálmán országgyűlési képviselő, ki hosszas felköszöntésében tiszteletét tolmácsolta azért, hogy a Bank a hazafias, a város iparának, kereskedelmének előmozdíthatását szolgáló gazdasági és pénzügyi műveletektől sohasem zárkózott el, sőt ugyancsak kivette a maga részét. Élteti a jubiláló bankot, Pranger Józsefet és Elischer Viktort.

Zádor Lajos a Kereskedő Társulat nevében emeli poharát a bank kiválóságaira. Üdvözli az illusztris vendégeket, mint kik hivatala vannak Magyarország közgazdasági életére oly nagy horderevvel bíró intézménynek a magyar szellemben való tovább fejlesztésére. Élteti Pranger vezértitkárát, Kernhoffer Józsefet, a debreceni bankfőnököt.

Wessprémy Zoltán főispán Elischer Viktort köszönti fel. Irányában tanusított nagybecsülését — ugymond — növeli az, hogy ő is a mi híres kollégiumunkban nevedett és ezáltal képviseli a bank vezetőségében a hazafias irányt. És — fejezi be a tószót — bizonyára még most is ezután a kedves ifju honi emlékek után, amelyek Debrecenhez fűződnek, anyira teljes jóindulattal viseltetik városunk iránt.

Elischer Viktor. Biztosítja az egybegyűlteket, hogy az ezen városhoz fűződő kedves emlékeinél fogva mindenkor lelkes barátja, saját hatáskörében hűséges előmozdítója fejlődéseinek, haladásainak. Ő szívesen lélekkel magyar. És a legutóbbi időben elérte szívének legfőbb vágyát, a közügyekben beállott javításnál fogva immár a magyar intézetek érdekeit képviselheti és hathat oda, hogy a magyar pénzüzet is megfeleljen a hazája iránti kötelességeinek. Poharát Wessprémy Zoltánra és az egybegyűltekre emeli.

Vége-hossza nem volt a lelkesült tószotoknak. Kovács József polgármester felköszöntése után még számos üdvözlés hangzott el, melyek közül nem kis egész életre Kernhoffer Józsefet, ki főnökségének éppen most teli huszonöt éves jubileumát. Csapongó jókedvben folytatódott azután az estebéd, mely belenyult annyira az éjbe, hogy a hajnal első sugarai készítették csak az összegyűlteket a bucsuzásra.

A O. M. Bank főtanácsa a kamarához.

Itt említjük meg, hogy arra az üdvözlésre, melyet a Kereskedelmi és Iparkamara elsőnek intézett a főtanácsához és a fiókhoz.

a főtanács a következő megleghangzású átiratban válaszol:

„Az Osztrák-Magyar bank főtanácsa azon igen szives szerencsekívánatokért, melyekkel a tekintetes Kereskedelmi és Iparkamara f. hó 3-áról 10.029 szám alatt kelt bocsos átiratával az ottani bankfiók intézet ötvenéves fennállása alkalmából megtisztelte, valamint a bank hivatászerű tevékenységének oly örövendeztető elismeréséért az üzletvezetőség és a fióktanács főnök nevében is legőszintébb köszönetét fejezi ki.

A bankvezetőség ez alkalommal is hálattal emlékezik meg azon igen bocsos szolgálatairól, melyeket a kamara sok kiváló tagja a lefolyt félszázad folyamán a bankintézetnek önzetlenül teljesített, a legélenkebb érdeklődéssel kíséri a tisztelt uraknak gazdasági téren kifejtett sokoldalú érdeműs működését és kívánja, hogy ezt mindenkor a legfényesebb siker koronázza.”

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közgyűlés.

— október 9.

(Folytatás.)

31. Kézimunkára nevelő országos intézet kérvénye 300 korona segélyadás iránt.

32. A nőipariskola felügyelő bizottságának kérvénye 1000 korona rendkívüli segély megadása iránt.

33. A házipénztár és az általa kezelt alapok s alapítványok, valamint a város világitási és nyomdai vállalatainak 1907. évi költségvetésirányzata.

34. Utadói költségvetés az 1907. és 1908. évekre.

35. Tanácsi előterjesztés az általános házbéradó ügyében.

36. Ugyanaz. Kövezetvémenyegedélyezés okirat némely tételének megváltoztatása iránt.

37. Ugyanaz. Az ev. ref. egyház részére megállapított iskolaépítési segélyből új iskolákra 182,129 korona kiutalása tárgyában.

38. A helybeli magyar gör. kath. egyház kérvénye templomépítésre téglá adomány iránt.

39. A Booskai-szobor bizottság javaslata a szobornak az emlékkerban felállítására s onnan a Szabadság-szobornak az Árpád térre áthelyezése iránt, tanácsi javaslattal és költségvetéssel.

40. Tanácsi előterjesztés az Arany-Bika szálloda bérleti ügyében a bérlőkkel felmerült vitás kérdések békés elintézése iránt.

41. A tanács betérjeszti a kórházi segéd orvosoknak fizetésemelés iránt beadott kérvényét.

42. Ugyanaz az epreskert 1905. évi faraktári számadás tárgyában.

43. Ugyanaz Hidvéger Miklós és József pallagi haszonbérlőknek mezőgazdasági szeszgyár felállításához támogatást kérő folyamódványa tárgyában.

44. Ugyanaz a debreceni h. é. vasút kérvénye a debrecen-hajdusámsóni h. é. vasút Vásártér állomásával való vágány összeköttetésének eszközölésére helyhatósági engedély megadása iránt.

45. Debreceni h. é. vasút részvénytársasággal terület átengedésre kötendő pótszerződés tárgyában tanácsi előterjesztés.

46. Holes János debreceni lakos ajánlata néhai Nagy András és neje által a városi közkórház javára tett hagyomány utóöröklési jogáról való lemondás ügyében.

47. Tanácsi előterjesztés a katonai kincstár által birt városi épületeken előfordult javítások keresztülviteléhez szükséges 4604 K. póthitelnek a rendkívüli költségvetés terhére leendő engedélyezése iránt.

48. Tanácsi javaslat a körkemenzei kiadások fedezésére 16,000 K. póthitel engedélyezése iránt.

49. Tanácsi előterjesztés erdőnevelésre kért 7000 K. póthitel fedezete tárgyában.

50. Jablonczay Kálmán bérlő kérvénye a pallagi I. és II. számú tagföldökeken általa előállított gazdasági épületek átvétele iránt.

51. Antal János és neje mártonfalvai lakosoknak felebbezése a 11,824—1905. sz.

tanácsi határozat ellen a kaszálókímérési ügyben.

52. A debreceni iparos ifjuság önképző egyesületének felebbezése az iparos szőlő segélyezése ügyében hozott 6520—1905. számú határozat ellen.

53. Ugyanannak felebbezése a munkaközvetítő intézet felállítására tárgyában 6525—1906. szám alatt hozott határozat ellen.

54. Zelinger Ede felebbezése a vízvezeték előállításához szükséges kutak furására tartott pályázat eredménye felett hozott 8663—1906. sz. tanácsi végzés ellen.

55. Tassy Károly palafedőmester felebbezése a városi épületek jókarban tartására hirdetett pályázatteredménye felett 8564—1906. sz. alatt hozott tanácsi határozat ellen.

56. A debreceni szijgyártó társulat elnökségének felebbezése a nevezett társulat által 1872. évben a kórház alap gyarapítására tett 200 frt. alapítványi összeg visszadását megtagadó 10,372—1906. sz. tanácsi határozat ellen.

57. Befejezett fegyelmi ügyek.

58. Szabadságolás iránti kérvények.

59. Nyugdíjazási ügyek.

60. Özvegyi segély és végkielégítés iránti kérvények.

61. Bábaoklevelek kihirdetése.

Debrecen, 1906. október 5.

Kovács József.
polgármester.

A főiskola Rákóczy-ünnepélye.

— október 9.

A főiskola kebelében fennálló Magyar Irodalmi Önképző Társaság mai választmányi gyűlésén elhatározta, hogy Rákóczy hamvainak hazahozatala emlékére egy az eddigi összeseknél nagyobb keretű és nagyobb szabású ünnepélyt rendez november 10-ig, amelynek megvalósíthatása érdekében a mai ifjusági nagygyűlésen az összes főiskolai egyesületek anyagi támogatását kéri, egyeztetve ezeket az ünnepély rendezésébe bevonja, az egyesületek elnökei tagjai lesznek a rendező bizottságnak. Erre nézve már határozott programot is terjeszt be, melynek még csak a betöltése van hátra. E tárgyszorozatból itélve óriási nagyszabásúnak és szintoly sikerűnek mutatkozik az ünnepély, mely nemcsak a város közönségére, hanem az egész megye és környék kiválóságaira is fog jerteszkegni, akiknek köréből fogja felkérni az ifjuság a védnököket is. Az ünnepély beléptidijak mellett a Bika szálloda dísztermében tartatik, s elsősorban úgy tervezték, hogy táncmulatsággal zárul, ezt azonban az ünnepély kegyele és színezetének megőrzése szempontjából elejtették.

A műsor a következő pontokból állana: a Magyar testvérek megnyitója után emlékbeszéd következik, amelyre Thaly Kálmánt akarja az ifjuság felkérni, de a visszautasítás eshetőségét figyelembe véve, Ferenczy Gyula dr. professzor felé irányul az ifjuság óhajta. Ezután felkérés folytan a városi színház kiváló művésznője, Lukács Juliska fog szavalni, amit ő, tekintve az ünnepély magasabb céljait, bizonyára el is fogad. Ennek a főiskola országos hírű kántusa, majd pedig egy felolvasás és egy az eredeti, korhű tóga jelmezben előadandó színi jelenet következik, melynek megírására az ifjuság Oláh Gábor, a jeles fiatal poétát, főisk. s. könyvtárost kéri fel. Szünet után a főiskolai Kántus énekel, majd megint felolvasás, szavazat következik. Lesz egy énekszám, melynek betöltésére Bay Lászlót, a városi színház énekes művészt kéri fel az ifjuság, végül Szemes Miklós joghallgatósáé zenével kísért tárogatózása következik, s az ünnepélyt a Magyariak Rákóczy-indulója rekeszti be.

Ez még csak feltevés, s talán a műsor ez alakjában változtatást szenvedve nem is marad meg, mindazonáltal, tekintettel, hogy az ünnepély jövedelme a főiskolai oratóriumi emléktábla felállításának költségeire és a főisk. zászlóalap javára megy, bizonyos, hogy az ifjuság e fáradozását a legnagyobb anyagi és erkölcsi siker fogja jutalmazni. (Sz. I.)

A közigazgatási bizottság ülése.

Hajdumegye a múlt hóban.

— Saját tudósítónktól. —

— október 9.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta Wessprémy Zoltán főispán elnöklése alatt rendes havi ülését.

Az ülésről tudósítónk a következőket jelenti:

Fegyelmi ügyek.

Kovács Gyula alispán jelentése szerint a szeptemberi közbiztonsági viszonyok türethetők voltak. A fegyelmi ügyekben a szabályszerű eljárások folyamatban vannak. Kohutovics János vámospécsi jegyző és Feldmkn Ulrik irnok fegyelmi iratai az ügyészség elbírálása alatt állanak. Ugyazintén folyamatban van Kovács nánási főjegyző, Éles László téglási jegyző, Kiss Sándor községi bíró, dr. Veres Menyhért bősörményi orvos fegyelmi vizsgálata is.

Ujabb vizsgálatok rendeltettek el Rayk Imre dorogi főbíró, Farkas Győző községi jegyző, Vekezdny Károly adóügyi jegyző és Tóth Mihály községi pénztárnok ellen. — Utóbbiak ellen a dorogi sikkasztással kapcsolatban.

A megye egészségügye.

Dr. Losonczy Álmós a helyi viszonyokról számolt be. A múlt hó hőmérséklete reggeli és esteli órákban hűvös, déli órákban enyhe volt. A közegészségügyi állapotok tetemesen kedvezőbbek voltak, mint augusztusban. A fertőző betegségek kisebb mértékben fordultak elő. Ronceoló toroklobb 4 községben 8 esetben, kanyaró 8 községben, hasi hagymáz 7 községben 22 esetben, bárányhimlő 1 esetben fordult elő. Nyolc öngyilkosságról és öt balesetről, egy veszett kutya marásról tett jelentést.

Született a múlt hó folyamán 579 gyermek, ezek közül 17 halva. Elhalt 339 egyén. Szaporulat 229.

Az adóprés működése.

A múlt hó folyamán befolyt egyenes adóban 338895 korona, 1905-ben 3708 korona, kedvezőbb tehát az eredmény 330.187 koronával, hadmentességi díj befolyt 3122 korona, bélyegjövédékben 99731 korona, jogilletékben 73425 korona, díjjövédékben 197 korona, dohányjövédékben 146.137 korona, határvámjövédékben 10.118 korona, fogyasztási adóban 18.186 korona.

NAPI HIREK.

Horvátok és a vértanuk.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 9.

Zágrábból rendkívül nagy jelentőségű hírt telefonálnak nekünk. Horvátország hazakívánja a magyar nemzet ügyéért szenvedett, horvát születésű vértanuk hamvait. Ottani koalíciós körökben ugyanis felvetették annak eszméjét, hogy II. Rákóczy Ferenc hamvainak hazaszállítása után felkérjük a kormányt, szállítsák haza az osztrák kormány által 1671-ben lefejezett és jelenleg Bécsúj helyen, meggyalázó felirat alatt nyugvó Zrinyi Péter és Frangepán Ferenc grófok hamvait. A halál után is bosszút lihegő, tehát az osztrák szellemet oly hiven jellemző, latin nyelvű felirat a következőket tartalmazza:

"Ezen sirban nyugosznak gróf Zrinyi Péter horvát bán és örgróf Frangepán Ferenc, családjának utolsója, kik — miután vak vezetett világtalant — mindketten eme verembe hullottak."

Ezután palloson nyugvó halálfej van kivésve, a következő tartalma latin verssel:

"Tanuljatok halandók, ami példánkból tanuljátok meg a Királyok és Isten iránt iránt való hűséget. Istennek 1671. esztendőjében, április 30 án reggel 9 órakor. A törekvés határa a sir."

A horvátok eme törekvése szép és dicsőre méltó. Valóban tanultak valamit ők is a két vértanu feliratából. Legszébb kiengesztelése lesz nagy vértanúinknak a Rákóczyt megbélyegző szegény törvény megszüntetése, a két vértanúnak pedig gyalázó sirversétől való eltávolítása. A nemzeti kormány a két jóvátételt magától nem fogja elhárítani.

Napról-napra.

— október 9.

Nagy Rákóczy indul hazafelé,
Diadallal sietünk mind elé.

Hát azzal a törvénnyel mi legyen?
Mért fogadja őt itthon a szegény?

Eltöröljük s mig ez meg nem történt,
Mi érdemünk ilyen csufos törvényt!

Az új prépost fogadtatása.

Az egyházbizottmány ülése.

— okt. 9.

Debrecen katolikus társadalmát erősen foglalkoztatja most az, hogy Groh Ferenc az új prépost plébános mikor jön városunkba és mikor lesznek a beiktatási ünnepségek.

Már most is, pedig még hetek választanak el attól az időponttól — erősen készülődnek a különböző egyesületek fogadtatására, ami annak tudható be, hogy örömmel várják, hogy kinevezése általános megelégedést keltett és nagy várakozással és reményekkel tekintenek debreceni működése elé, úgy egyházi, mint társadalmi téren.

Tegnap délelőtt az egyházközségi bizottmány tartott ülést. Ezen az ülésen azonban, miután a debreceni plébániára való, beiktatás még nincs megállapítva — nem is foglalkoztak az ünnepségek előkészítésével, csupán a Nagyváradon történendő kanonoki beiktatás részleteit tárgyalták.

A végmegállapodás szerint a kanonoki instalációnál egy díszes, nagyszámu küldöttség fogja képviselni Debrecent. Ugyanekkor közelebbi érintkezésbe fognak lépni Groh Ferencel, kivel megbeszélni fogják a debreceni beiktatás részleteit, valamint megállapítani a végleges határidőt.

A küldöttség eddig jelentkezett tagjai, Váci János főgondnok, dr Zrinyi István az egyház ügyésze és jegyzője, Lestyán Adorján kir. közjegyző, dr Szalay Béla, Jósa Vince, Mihálovits István, Fauszt Elek, Szent Királyi Tivadar, valamint az iskolaszék és az egyes egyesületek kiküldöttei. A jelentkezések azonban erősen folynak, úgy, hogy már előre látható, hogy a küldöttség nem mindennapi formában fog mozogni.

Ha a küldöttség Nagyváradon a debreceni beiktatásra vonatkozólag határozott megállapodásra tud jutni, úgy nyomban megteszik az ünnepségre a készülődéseket, mely szintén minden tekintetben fényesnek és bármely igényeket felülmúlónak ígérkezik, dacára annak, hogy Groh Ferenc ismert

szerénysége és egyszerűsége már eleve tiltakozik minden fényes külszin ellen. Debreceni hívei ezáltal is irányában tanusítandó ragaszkodásoknak és tiszteletüknek óhajtanak kifejezést adni.

* **Rákóczy Ferenc hamvai.** Budapestről jelentik: Rákóczy Ferenc és bujdosó társainak hamvait a kormány legújabb intézkedése szerint a Szent István bazilikában ravatalozzák fel s ugyanott lesz az ünnepélyes Te Deum is. A kormányt eme elhatározásában — mint a Hiresarnok jelenti — az a körülmény vezette, hogy a bazilikának királyi pompája a legalkalmasabb a fejedelmet magillatító fénynek kifejtésére és hatalmas méretei egyedül képesek befogadni a hivatalos résztvevők nagy számát. A közönség széles rétegei a legnagyobb örömmel vette tudomásul a kormány legújabb célszerű intézkedését, mely a közönség százezreinek teszi lehetővé a tetemek látogatását, míg a várban úgy a helyszűke, mint az idő rövidsége és a forgalmi viszonyok rossz volta miatt elesnek attól, hogy méltó módon rójják le kegyeletét.

* **Boockay szobra.** A hajduböszörményi Boockay szobor bizottsága a vármegye székházába nagytermében f. hó 13 án d. e. 9 órakor gyűlést tart, melynek tárgya a Boockay-szobor leplezési ünnepély határidejének újabb kitűzése.

* **Főiskolánk a Rákóczy temetésén.** Főiskolánk ifjusága közt nagy mozgalom indult meg a Rákóczy hamvainak eltemetésénél való képviselést illetőleg. Tegnap az összes ifjusági egyesületek elnökeiből álló előértekezlet volt a szeniori hivatalban, amelyen arra a határozatra jutottak, hogy a főisk. senior, a jogász elnök és mindkét fakultás által választott 2 zászlótartó által a debreceni főiskola közösen képviselteti magát az ifjuság költségén. A főiskola zászlóját is viszik és épen a Rákóczy korabeli eredeti tógás jelmezben fognak megjelenni a halhatatlan szabadsághős hamvainak Kassán történő eltemetésénél. Ujabbán kitűnt, hogy a jogász ifjuság egyrésze, elszakadva a theológus ifjuságtól és saját jogász kollegáiktól, s ezeket szándékukról nem is tudatva, külön akarták a jogi fakultást pusztán általok választandó deputások által képviseltetni, s az ezirányban felmerülő költségeket fedező összeg megszavazása érdekében már a polgármesternél is jártak, aki előlött nekik határozott ígéretet is tett. A jogász ifjuság ez összeget csak a theológusok egyéniségét veszélyeztető engedmények árán, és egyes szabályok elcsúrés csavarásával hajlandó a theológus deputáció tagjaival megosztani, amit utóbbiak, minthogy a feltételeket magukra nézve nagyon sörelmesnek találják, nem akarnak elfogadni, hanem ők is — sajnos — külön kénytelenek inkább városi segélyért folyamodni. Ez a dolog egyébiránt, több más ilyenemű ügyek társaságában, a ma délután 5 órakor tartandó ifjusági nagygyűlésen fog tárgyalatni, ahol egyszersmind az ideai zászlótartók megválasztása is lefog zajlani, a már most mutatkozó félramagyarázások folytán előreláthatólag igen nagy vihar között.

* **A városi muzeum nyitvatartása.** A városi muzeumot (Hatvan u. 23. szám alatt) ezentul szombaton délutánonként 2 órától 4-ig tartjuk nyitva. Vasárnap délelőttönként — mint eddig — ezentul is 10—12 óra közt tekinthető meg. Belépő díjat nem szedünk. A muzeum igazgatósága.

* **Az új főgymnasium segélye.** A város tudvalevőleg 400 000 koronát szavazott meg az új ev. ref. főgymnasium építési segélye gyanánt. A város bizonyos feltételek mellett adta meg ezt az összeget és bizottságot küldött ki a feltételek megállapítására végett. A bizottság, mely a tanács tagjaiból és az egyház kiküldötteiből állott,

már nagyjában meg is állapította a feltételeket, mely mellett a város a 400 000 korona segélyt megadja.

* **Ifjusági nagy gyűlés.** Ma, szerdán d. u. az akad. 8. teremben Miszti Mihály főisk. szenior elnöke alatt ifjusági nagy gyűlés tartatik, melynek tárgya a főiskolai összes ifjuság közös, vagy fakultásonként választandó zászlótartó kérdés körül fog részben összpontosulni, valamint a főiskolának a Rákóczy temetésén való képviseltetése (egyetemesen, vagy külön külön a fakultás?) fogja a gyűlés tárgysorozatának legfőbb pontját képezni. Ujabbán az hírlik, hogy a főiskolai deputáció (több mint négy ember) a városi deputációhoz csatlakozva a fővárosi ünnepségeken is részt vesz, tóga nélkül, díszmagyarban, lovaszászlótartóval. A tárgysorozat többi pontja: az oratoriumi emléktábla ügye, az ideai egyetemi kirándulások rendezése zászlóügyi bizottság jelentése, zászlóbontás és a novemberi főiskolai Rákóczy ünnepély rendezése, mely minden eddiginél nagyobb szabásúnak ígérkezik.

* **Osztálysorsjáték.** A mai húzáson nyertek:

10 000 koronát nyert: 68995.
5000 koronát nyertek: 41773 44551
62543 86823 92134 114471.

2000 koronát nyertek: 10750 20222
20627 21304 22504 25925 25953 26375 33378
35738 40888 42778 46630 55438 58084
63900 78337 89925 97556 101606 107043
108380 122608.

1000 koronát nyertek: 2163 2352 3429
4002 10205 12759 14172 14185 17979 19158
22266 26844 29305 30047 42447 34078 39252
40250 49775 49997 50818 52504 57408 62546
63810 64243 64561 65172 65266 69935 70837
73089 73117 75708 77745 78603 90198 98151
98384 100400 102061 102221 102351 107284
108060 112970 115176 117415 121213 123140.

500 koronát nyertek: 6631 4788 10299
10804 11163 16393 16625 16750 18841 21884
23674 24043 24659 26688 32460 32732 33467
34632 35307 35628 35893 37239 38875 40980
41378 46103 46841 63928 65416 69702 71373
74404 65102 76376 78397 81020 83173 84923
85416 85807 88433 90711 92161 92710 93396
94833 95162 95617 97035 97652 97697 98393
102819 103692 106786 107966 108326 109451
112733 114171 114556 146664 117077 122277
124412.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Csizmadia munkások sztrájkja.** Sajnálatos körülményeket vett fel. Ugyanis közöttük ériási mérvben működik a terrorizmus. A munkások javarésze belátva bérmozgalmuk meddőségét abba hagyják a sztrájkot és munkába léptek. A munkások zavartalan folytatását nagy mérvben megakadályozzák az egyes sztrájkolók terrorizmusa. Műhelyről-műhelyre járnak az izgatók és bujtogatják a munkásokat. Számtalan panasz érkezett az Ipartestülethez és a rendőrhatalóság iparügyosztályához, mely a zavargók ellen már megindította az eljárást.

* **Ehhuytak.** Az állami anyakönyvi hivatalban tegnap a következő haláleseteket jelentették be: Krohn Ferencné rom. kath. 22 éves. Böszörményi Mária ev. ref. 54 éves, özv. Györi Lajosné ev. ref. 61 éves, Genesi Béla ev. ref. 49 éves, Halmi Mihály ev. ref. 22 hónapos.

* **Meglopták alvás közben** Simó Lajos Teleki-utca 82. szám alatt lakó timár-segéd tegnap éjjel ittas fővel ment hazafelé. Utközben a Kékes-utcán lefeküdt a járdára és ott elnyomta az álm, amelyből kellemetlen meglepetésre ébredt fel. Mig a járdán aludt, ismeretlen tettes pénztárcáját a benne volt öt koronányi pénzével együtt kilopta a kabátja zsebéből. A mellénye zsebéből szintén eltűnt nyolc korona értékű ezüst zseb-órája a négy korona értékű ezüst láncsal együtt. A meglopott ember feljelentése folytán a rendőrség nyomozza az ismeretlen tolvajt.

* **Meglopott művész.** Budapestről jelentik: Lenkei Hedvig a Nemzeti Színház

művésznője feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Nemzeti Színház épületében, tegnap este elloptak briliánsokkal ékített értékes arany nyakláncot. Nem tudja, hogy a lopás az előzőekben, vagy a színpadon történt-e? A rendőrség megindította a nyomozást.

*** Lopás a hadtestparancsnokságon.**
Budapestről hírvirják: A Színház-utcában levő hadtestparancsnokság épületében feltörték Vértés Gyula 22. gyalogezredbeli közkatona fiókját és ellopták onnan egy órát meg egyéb apró holmit. A tolvajt nyomozzák.

x Tánciskola. Október hó 1-én, hétfőn megnyílik a Schaf tánciskolája.

x Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Az életküzdelem áldozata.

Ismét öngyilkosság.

— Felakasztotta magát. —

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 9.

A nehéz életküzdelemnek szomorú utjelzői a társadalomban az egymást követő nap mint nap előforduló öngyilkosságok. A magukkal meghasonlott emberek száma amúgy is egy egész legió és ezt a számos óriási mérvben növelik a nehéz megélhetési viszonyok, a folytonos élelmiszer drágulások. Szegény ember az ő szűkös keresményéből mennyire is redukálja igényeit, nem tud megélni, családját sem tudja tisztességesen eltartani.

Egyes érzékeny lelkületű emberekre aztán óriási hatást gyakorol, ha gyermeke kenyeret kér és ő nem tud adni, ha látja, hogy amint köszöntenek be a hideg idők és öveinek még nincs meleg ruhájok. Az ilyen emberek lelke a nagy megpróbáltatás alatt demoralizálódik és nem riad vissza semmitől sem, hanem végső elkéseregésében eldobja magát az életet, mely mást nem hozott számára, mint a küzdelmet, de semmi sikert vagy boldogságot.

Barnabó József Nádudvaron lakott családjával. Valamikor jobb napokat látnak, de az utóbbi időkben sajuk köszöntött a szükség és azóta nem is távozott el mellőlük. Az ember pedig ötven éve dacára éjjelt napallá tett, csak hogy tisztességes megélhetést tudjon teremteni családjának. Ez azonban nagy szorgalma dacára sem sikerült neki, sőt mindinkább nélkülözni voltak kénytelenek. Ez nagyon elkéseregte a szarancsért. Buskomor lett. Többször említést tett családtagjainak sötét szándékáról, kik ezért folytonosan ügyeltek rá. Minden elővigyázat dacára azonban végrehajtotta szándékát. Ma reggel a szoba gerendázatára felakasztotta magát. Mire tettét észrevették már halott volt. Levelet nem hagyott hátra.

As esetet táviratilag tudatták a debreceni ügyészséggel, mely, büntény nem forog van fenn, a temetési engedélyt megadta.

SPORT.

Az Orsz. Agarász Szövetség e hó 18. és következő napjain a Debrecen város piacdonát képező hortobágyi pusztán rendezendő kőlyök agar derbyt rendez. Összejövetele október hó 17-én este 7 órakor a debreceni „Angol királynő” szállodában, a hol a bevezetett agarak összevetése sorshuzás útján pontosan 7 órakor eszközöltetik. A versenyek színhelyére: a Hortobágyra 18. és 19-én reggel 8 óra 15 perckor különvonat áll a versenyen résztvevők rendelkezésére, a mely külön vonat a versenyek befejezése után délután 4 óra 50 perckor indul vissza Debrecenbe. Menettéri jegyek 10 koronáért a vonaton válthatók. A külön vonaton lovak is szállíthatók a tulajdonos által viselendő kedvezményes díjtelek mellett, ha a szállítási szándékolt lovak száma a debreceni m. á. v. állomás főnökségénél legkésőbb okt. 16 áig bejelentetik és a lovak a bevaaggonizásra reggel 6 óráig szállíthatnak. Egyébként csak rendes vonatjáratok szállítják

a lovakat. Ugy a rendes, mint a külön vonaton Debrecenbe, illetve Hortobágyra szállítandó lovak kedvezményes szállítására vonatkozó igazolványokat alóltit tikkár okt. 14-ig hozzá, Szolnokra intézendő megkérésésekre azonnal megküldi. A lovak és agarak díjtalan elszállításáról — bármikor érkeznek is azok Debrecen szab. kir város szíveségéből gondoskodva van; az ellátás pedig előre megállapított mérsékelt áron eszközöltetik. A hortobágyi vasuti állomáson a külön vonat érkezésekor kecsik és agar szállító szekerek mérsékelt árak mellett rendelkezésre állnak; az erre igényt tartók szíveskedjenek a kecsit és agarszállító szekeret Farkas Albert métai biztos urnál Hortobágy, megrendelni.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 10. Szerdán *Ösztön* dráma. (C)
Okt. 11. Csütörtökön *Koldus* gróf operette új szereposztással. (A)
Okt. 12. Pénteken *Felhő Klári* népszínmű. (B)
Okt. 13. Szombaton *Kis herceg* operette új betanulással. (C)

„A bajusz.” Verő Györgynek nem éppen eredeti (mert meglátszik rajta erősen „A király házasodik” hatása) de elég élénk énekes darabja keltett derűtséget a nézőtérben. A magyar bajusz, a magyar erkölcs diadala a bécsi párka és nyeglenség fölött... ez kell a magyarnak! Hanem az előadás magában is kiünő volt. Különösen *Zilahiné S. Vilma* (Matild) fejezte ki bámulatra keitő kedvességet s énekszámáiban is érvényre emelte pompás organumát és szép énektudását. Csaknem minden jelenete után kihívták és tapsolták. Amália szerepe jobban illett volna Sz. Gárdonyi Terézhez, *Ardai Ida* benne meglehetősen egyoldalú Kedvesek voltak *Fóti Frida* (Rosetta) és *Vida Ilona* (Ilona) *Ternyei Lajos* daltás Kozári Gábor volt, *Bérczy Ernő* (Oto) már is becézett „pubi”-ja a publikumnak, a mint a színházi jargon is nevezi. Csak arra figyelmeztetjük, hogy az ilyen szerepekbe csakugyan szükséges egy kis kedves könnyűvérvéséget vegyíteni, ő ellenben nagyon is sok groteszk vonást elegyít bele. Egy *Zilahi-féle* vihogást is használt, pedig ezt még *Zilahinak* is elengedné. Jó volt még az *Arkosi* marciális huszárja, a *Sarkadi* német komornyikja. Közönség szép számmal jelent meg.

TÁVIRATOK.

Csődbejutott román pénzintézet.

Temesvár, október 9. Temesvárról jelentik: Az itteni királyi törvényszék a „Padureana” nevű román pénzintézet ellen kimondta a csődöt. Az intézetet Teaka Kornél igazgató tette tönkre, a ki 46.000 koronát sikkasztott el. A sikkasztót körözik.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 9.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv esemény. Nyugodt irányzat mellett 30,000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonaszemek közül tengeri, árpa szilárd, rozs néhány fillérrel olcsóbb, zab nyugodt.

Idő: szép.	
Buza októberre	14.34—36.
Buza áprilisra	14.92—94.
Rozs októberre	12.76—78.
Rozs áprilisra	13.16—18.

Zab októberre	13.72—74.
Zab áprilisra	13.78—80.
Tengeri augusztusra	—00.—
Tengeri szeptemberre	10.18—20.
Tengeri 1907 májusra	24.80—25.
Repece augusztusra	—

Szerkesztői-posta.

A B. Ma reggeli számunk „Tolhegyen” című közleményünk elején „Dudel, a kato” helyett olvasá „Mandel, a cato”, s tárcaközleményben előforduló hibák is véletlenből eredtek.

Eudeklődő. Azt már Arany János elénekelte, hogy „az erő — akarat,

„Mely előbb, vagy utóbb győzedelmet arat”.

Szellemesen kommentálja Lux Terka egyik most folyó novellájában ugyan e tételt:

„Harmincegy évesnek kellett lennem, hogy rájöjjen az életnek egy briliáns igazságára: minden emberből az lesz, ami akarja, hogy legyen. Sors szerencse, véletlen: számárság, humbug. Az ember megszületik s minden, amit kap teremtő atyjától: az akarat és az akarat hiánya. Ezt az utólsót is kapja. Komplikált kérdés, hogy lehet kapni: semmi de van ennél egy komplikáltabb kérdés is: az egész létünk s a megfajtése nélkül is élünk. Elég bizonyosság a világ teremtése, hogy minden csak az akaratton épül föl. Az Isten akarta és lett a világ. A kis korzikai császár akart lenni és császár lett. Hogy elbukott, ez már ahhoz az osztályához tartozik az akaratnak, mely az akarat és akarathiány között foglalja el a helyet. Ez az az erkölcsi vagy erkölcstelen akarat, amit pozitíve Kant sem tudott meghatározni, — én sem tudom. Azt azonban tudom, hogy az akarat akármilyen erkölcstelen is, erkölcsös erény, sőt több: nagy, hősi, káprázató erény, míg az akarathiány olyan tragikus vétség, amely fogyatékossággal minden szereplő személye az életnek elbukik.”

Sérvben szenvedők!

Keleti féle

Legújabb találmányu és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gumi-pelottával a legtökéletesebb a maga nemében!

A legrégibb és legnagyobbsérveket fájdalom nélkül visszatartja!

Árak: egyoldalu 12 kor, kétoldalu 24 kor.

Számtalan elismerő levél bel- és külföldi leghíreseb orvosoktól és szaktanároktól!

25 év óta fennálló testgyógyászati műintézetemben egy fővárosi gyászoló szakorvos állandó felügyelete mellett a legtökéletesebb technikai kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek.

MŰLÁBAK és MŰKEZEK
amputáltak részére.

Mellfűzők és egyenestartók *ferdén nőttek* részére.

Járó és tángépek
csont- és izület tuberkulotikus, angolkóros, rheumas, elgörbült betegeknek.

Haskötők, gummi-göröcsér harisnyák
(Hölgyeknek női kiszolgálás.)

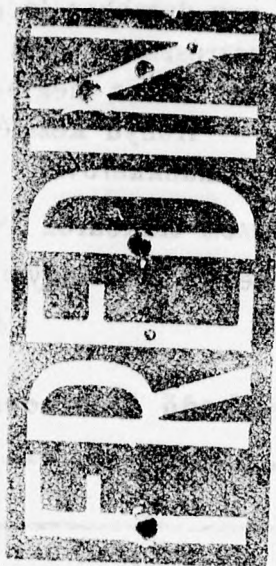
Szegényeknek részletfizetések megegyezés szerinti — Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott — nagy képes árjegyzékét

Keleti J.

orvosi műszergyáros BUDAPEST IV. ker.,
Koronaherceg utca 27/3.

a főtisztelendő szervita rend zárda palotájában
Gyár: Bpest. Központ-városi ház Alapítótól 1878

Csak
Selle és Kary

legjobb

tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábelire.

Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,
Box calf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelikre.

Bécs, XIII.

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő
Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a

megzavart ideg- és szexuális rendszer

és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve
hasznosság céljából. Szabad küldés bontékban 1 kor
20 fill. értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Legjobb szabásu
glace, svéd és szarvasbőr
keztyük
Schön Sándor
keztyü, kőszerszám és orvosi műszertárában
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Főraktár Debrecenben:
TÓTH BÉLA gyógyszerháza.

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő, tapetirozó
és fényező

Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. a.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és
diszletek festését. — Izlés és cégfeli-
ratokat, tapetirozást és mindenféle
fa- és vasbutor fényezéseket a leg-
divatosabb kivitelben és
legjutányosabb árban.

Szőlő

oltványok.

Valamint az
elmúlt években
is a

Külföldmenti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos **Caspari Frigyes** Medgyes 21

Nagyküklő megye — volt az egyedüli az egész
országban mely ve őinek minden tekintetben ki-
fogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és
teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy
a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kapha-
tók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és
alanyu bor csemege bor és különleges csemege szőlő-
oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokokok
bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra képes ártegyzék — számos elismerő le-
vével — ingyen és bérmentve.

Vecsey Ferencz

hegedűművész

nagy hangversenye

Tornay Lajos zongoraművész közreműködésével.

1906. év október 29 én este 1/28 órakor az „ARANYBIKA” dísztermében. — Jegyek kaphatók

Csáthy Ferenc zeneműkereskedésében.

Gleichenberg itthon! Sok ezren keresik fel évenként a külföldi Gleichenberg, Reichenhall stb.

Dr. Than Károly, egyetemi tanár és több előkelő hazai és külföldi szakorvos egybehangzó kijelentése szerint
a Kövesligeti

Tulipán ásványgyógyviz

a Gleichenberg „Constantin” és a Niederseltersi gyógyvizhez hasonló.

Nem kell tehát külföldre menni, nem kell idegenben kinlódni, hanem mindenki otthon tarthatja a kurát és
az eredmény számtalan orvosi elismerés tanúsága szerint meglepő, mivel a Kövesligeti **Tulipán ásványgyógyviz**
gyógyhatása ugy a tüdőre, mint a gyomorra nézve felülmúlhatatlan és a mellett közelségénél fogva tettemesen
olcsóbb, mint a külföldi viz.

A kinek tehát egészsége drága, ne mulassza el a Kövesligeti **Tulipán ásványgyógyvizet** állandóan használni
vagy a ki borhoz, vagy sziruphoz kellemes és tündítő italt akar.

Főraktár Debrecen és Hajdumegye részére

Darvas Miksa fűszer és ásványviz kereskedőnél Debrecen, Teleki utca 104. — Telefon 294 sz.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. n.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	22
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	25
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	34
	d. u.	4	47
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. u.	4	12
Csak M.-Szigetről — — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	23
	d. u.	8	29
	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől m.v.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

URSUS

Az Ursus borsajtók a kolozsvári mezőgazdasági kiállításon dísz oklevéllel lettek — kitüntetve. —

legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három áttétellel. Vasgerendaszerkezet, legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x-16.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

— Élővirág, csokrok és koszorúk a legszolidabb árak. —

Az ősziidény beáltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Állandóan nagy választékot tartok erőteljes **Pálmák**ból és mindennemű **dísz növényekből**.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból szintén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, dísz és mellcsokrokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb ízlés szerint készítek.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepemen **Ferenc Jozsef ut 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és mű-kertész.

Legfinomabb ízlés és pontos kiszolgálás.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készítik.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

es. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.